

Varsinais-Suomen ELY -keskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastualue, Vesiyksikkö

Yksikönpäällikkö Mirja Koskinen

Johtava vesitalousasiantuntija Juha-Pekka Triipponen

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry

Asia: Vastine VARELY:n vesiyksikön lausuntoon (Dnro VARELY/5776/2019), koskien Eurajoen vesiensuojeluyhdistyksen aloitetta Säskylän Pyhäjärven säännöstelyohjeiden uudistamiseksi (10.12.2019).

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys nosti aloitteessaan esiin ilmastonmuutoksen aiheuttamat äärevät sääolosuhteet ja niistä johtuvat vesistöjen haastavat hydrologiset olosuhteet, jotka ovat jatkuneet Lounais-Suomessa näihin päiviin asti. Eurajoen valuma-alueen hydrologinen tasapaino on ollut epävakaata koko talvikauden 2019 – 2020 ja ennusteiden mukaan valuma-alueen tulvariskit ovat korkealla tasolla jatkossakin.

VARELY antoi lausunnon Vesiensuojeluyhdistyksen aloitteeseen 9.1.2020. Yhdistys kiinnittää huomiota VARELY:n vastauksessaan esittämään päätelmään: ”ELY-keskus ei näe nykyisessä säännöstelyluvassa muutostarvetta, vaan sillä pystytään toimimaan nykyilmastossakin. Merkittävänä ongelmakohteena Ely-keskus näkee sen, että Eurajoen yläosan purkautumiskyky ei nykyisellään vastaa enää luvan mukaista 17 kuutiota sekunnissa uoman sedimentoitumis- ja umpeenkasvukehityksen vuoksi. Nykytilanteessa jo 10 m³/s:n juoksutus sadeaikana nostaa vedenpinnan tason Eurajoessa Euran keskustan kohdalla niin korkeaksi, että se uhkaa joen rannan kiinteistöjä.”

Vesiensuojeluyhdistys huomauttaa, että Pyhäjärven lähtövirtaama Kauttuan padolla on jo yli kahden viikon ajan ollut pääsääntöisesti n. 12 m³/s. Jokuomassa virtaa poikkeuksellisen paljon vettä, mutta uomasta vesi on poistunut vain alavimmilla peltomailla. Pelastusviranomaisten tiedossa ei ole tulvavahinkoja Eurajoen ylä- ja keskiosan vesistöalueella. Kuten Vesiyksikkö lausunnossaan mainitsee Euran keskustan kohdalla on vireillä suunnitteluhanke, joka jatkossa vähentää Euran alueen tulvariskejä.

Vesiensuojeluyhdistys oli aloitteessaan lähtökohdallisesti ennakoinut vielä nykyistä haastavampaa valuma-alueen hydrologista tilaa. Edellä mainitulla suunnitteluhankkeen toteuttamisella saataneen lisättyä arviolta n. 5 m³/s puuttuva lähtövirtaama Kauttuan padolle. Yhdistys ennakoi, että tulevaisuudessa 17 m³/s maksimijuoksutukseen ei välttämättä riitä stabiloimaan valuma-alueen vesitasetta. Ongelmaksi voivat nousta myös tulvariskien kasvu Eurajoen keski- ja alajuoksulla, sekä nykyisissä ilmasto-olosuhteissa merkittävästi kasvava hydytulvariski.

Lausunnossaan Vesiyksikkö pitää Pyhäjärven säännöstelyohjeita ”joustavina”. Tämä on myös Vesiensuojeluyhdistyksen mielestä tärkeä säännöstelyohjeiden ominaisuus äärevien ilmasto-olosuhteiden vallitessa. Tästä huolimatta yhdistys esittää, että yhdistyksen aloitteeseen ja edellä esitettyyn perustuen Vesiyksikkö edelleen harkitsee Pyhäjärven säännöstelyohjeiden päivittämistä.

Pyhäjärven säännöstelyohjeiden joustavuuden lisäämiseksi yhdistys esittää erityisesti seuraavien kohtien tarkistamista:

a. Ohjeissa on säädetty, että Pyhäjärven vedenpinta on kevättulvan varalta laskettava talven aikana 16.3. mennessä vähintään korkeuteen N₄₃ + 44,85 m.

Ehdotus: Valuma-alueella muodostuu nykyisin harvoin kevättulvia. Syys- ja talviaikaan tulvariskitilanteet ovat yleisimpiä. Pyhäjärven säännöstelyssä pitäisikin varautua ennen muuta näihin tulviin sekä äkillisiin pitkittyneiden rankkasateiden aikaan saamiin tulviin. Pitkittyneet

talvitulvat ja Eurajoen tulvasuojelun huomioiden päivämääräraja 16.3. tulisi poistaa ohjeista ja korkeuteen N43 + 44,85 m tulisi pyrkiä joustavasti vesitilanteen niin vaatiessa.

b. Ohjeissa on säädetty järven säännöstelyn ylä- ja alaraja. Niiden mukaan järven säännöstelykapasiteetti on 58 cm.

Ehdotus: Raja-arvoja tulisi tarkastella Pyhäjärven uusimpien hydrologisten tilastojen valossa. Myös raja-arvojen vaikutusta järven ekologiseen tilaan tulisi tarkastella olemassa olevan laajan tutkimusaineiston pohjalta.

On selvittävä mahdollisuudet kasvattaa järven hydrologista säätelykapasiteettia. Paremman kapasiteetin avulla voidaan tasapainottaa valuma-alueen vesitasetta tulva- ja kuivuuskausina.

c. Ohjeissa on säädetty Kauttuan padon juoksutuksen alarajaksi 0.8 m³/s ja kuivakausienkin aikana pyritään juoksuttamaan noin 2 m³/s. Yleistyneet kesäaikaiset kuivuuskaudet saavat valuma-alueella aikaan sekä voimakkaita pinta- että pohjavesitasojen laskua. Eurajoen vesistöalueella veden käyttö on kasvannut voimakkaasti. Näiden tekijöiden yhteisvaikutuksena on Eurajokivarren virkistyskäytölle ja kalastuksen hoidolle koitunut merkittävää haittaa joen vähäisestä virtaamasta.

Ehdotus: Edellä esitettyjen toimenpiteiden pohjalta, on tutkittava mahdollisuutta muuttaa Kauttuan padon juoksutuksen alarajaksi nykyinen suositusraja 2m³/s.

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys pyytää Vesiyksikön vastausta edellä esittämiinsä ehdotuksiin. Lisäksi Vesiensuojeluyhdistys tiedustelee, missä kunnossa Kauttuan säännöstelypato ja sen laitteisto ovat ja onko patojärjestelmä tarpeellista modernisoida?

Eurassa 11. helmikuuta 2020

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry hallituksen puolesta:

Seppo Varjonen
puheenjohtaja

Jari Lainio
varapuheenjohtaja

Yhteystiedot:

Seppo Varjonen
Karvarinkuja 7 27400 Kiukainen
p. 050 5607357
sevarjo@saunalahti.fi
www.evsy.fi